

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

☞ V Ljubljani v sredo 19. februarja 1868. ☞

Gospodarske stvari.

Kaj se tudi drugod dela za povzdigo kmetijskega poduka.

Družba kmetijska dunajska je imela 12. dne t. m. svoj veliki zbor. Iz obravnav zborovih naj povemo to, kar utegne tudi našim deželam zanimivo biti.

V Hinterbrühl-i je za doljno Avstrijo gozdinarska šola; ker pa jej pomoči manjka, zato je zbor prosil pomoči cesarsko namestništvo.

Da bi se osnovala učilnice za učenje kmetijskih reči (po izgledu učilnice v Mödlingu) je opat Helferstorfer sledeče nasvetoval: 1) glavni odbor družbe kmetijske naj si kolikor more prizadeva za to, da se več takih učilnic osnuje; 2) v tacih šolah naj se učé natoroznanske in kmetijske reči; 3) c. kr. vlada naj se naprosi, da na to dela, da se a) v novo šolsko postavo nauk natoroznanstva v ljudske šole se vé da po domače (populaer) vzame, b) v učilnice za preparande pa zdatni nauk iz natoroznanstva in kmetijstva vpelje; 4) kmetijska družba in podružnice naj pripomorejo, da se take učilnice osnujejo in podpirajo; 5) ministerstvo kmetijstva in deželni zbor naj se naprosita podpore iz državnega in deželnega denarja; 6) glavni odbor družbe naj se pooblastí, da sme v službo vzeti učenika, kateri potovaje po deželi podučuje ljudstvo v kmetijstvu. — K predlogu 5. poprime minister kmetijstva grof Potocki besedo ter pravi, da sam ob sebi ne more zagotoviti denarne pomoči iz državne blagajnice, ker o tem mora tudi državni zbor pritrčiti; on sam bo storil, kar le je mogoče, ker vse svoje moči hoče napeti v prid kmetijskemu napredku; vse pa, kar bo zarad kmetijskega nauka delal, delati hoče v soglasji s kmetijskimi družbami. — Vsi Helferstorferjevi predlogi so bili sprejeti, le poslednji 6. z nekoliko premembo po nasvetu Papstovem.

Sadjereja kmetova sreča, — pravda njegova nesreča.

Iz Dola. — Ker nam drage „Novice“ malokdaj iz naše doline kaj poveste, akoravno vas prav skrbno čitamo, vam tukaj povemo nekaj od sadjereje, nekaj pa odkodi to, da so kmetje naši tolikokrat k pravdi prisiljeni in da jih zavoljo tega toliko ob svoje premoženje pride?

Učitelj. Kaj, učenci! ali vas nič ne veseli sadjereja, ki smo se je lani teoretično (iz bukev) učili, zraven pa zdihovali, po prostorčeku ali njivici, koder bi se bili radi praktično učili, kako se mora z mladimi drevesci ravhati. Večkrat sem naše soseskine možé nagovarjal,

naj bi nam dali prostorček, al, žalibog! moje besede bile so le glas vpijočega! — Ali ni morebiti dolska dolina primerna za sadjerejo? Mislím, da pripravniše ni. Otročiči! ako Bog dá, vam obljubim, da se bomo za naprej sadjereje praktično učili, kajti namenil sem kos njivice, katero od svojih pičlih dohodkov rabim za zelnik, odtrgati ter v vaše in moje veselje obrniti. Tje bomo peške sejali, le pridno jih nabirajte in nosite; ako je božja volja, bomo se že letos koj v spomladi pričeli učiti umne sadjereje.

Učenec France. Letos bode pač še jalova z našo sadjerejo, ker nimamo še dreves; če zdaj še le peške nabiramo, ne morete gospod učenik čudežev delati, da bi iz posejanih po snegu do kresa že drevesca izrastla.

Učitelj. Ker vidim, da vas res veseli sadjereja, pa ne morem čudežev delati, da bi mahoma nam zrastle drevesa, bodem si za ta čas, dokler svojih ne zredimo v drevesnici šolski, prizadjal, da od umnega in marljivega sadjerejca gosp. Jožefa Vodeta iz Dolskega, kterege je tudi naša c. k. kmetijska družba med svoje ude vzela — vem, da ga vsi poznate — dobim kakih 100 ali pa še več drevesec mnogih plemen, ktere mi je že obljubil. Ta mož res zasluži, da se njegovo ime zapiše v zlate bukve pridnih sadjerejcev, kajti on daje okolici lep izgled, pa tudi brezplačno daruje ljudem drevesca, katerih brez števila zareja, pa tudi, kakor sem sam videl, po hribih si prizadeva, divjake cepiti. Ali vas ne bode veselilo, učenci, kadar se bo tudi od vas kaj takega govoriti smelo? Da! Potem še le bode lepa naša domovina v prijazen vrt se spremenila.

Janez. Od kod pa vendar to pride, da marsiktero leto drevje ne obrodi?

Učitelj. Krive so tega mnogotere okoliščine: prehuda zima, škodljivi vetrovi in deževje, kadar drevje cvetè. Ako ob cvetenju dež in vetrovi nagajajo, cvetje odpade, očrvovi se itd., in tako tisto leto ne dobimo nič sadja. Nektero leto tako vreme le zgodnje, drugo leto pa pozno cvetje pohlomasti; in to stori, da nam vendar enih ali družih sadonosnic sadje ostane. Zato le skrbimo, da si zasadimo raznih plemen drevesa in to povsod, kjer le je pripraven kraj za-nje.

Janez. Jaz imam veliko veselje do sadjereje; al na našem vrtu ni prst za sadonosnice. Lansko leto sem raznih pešek posadil, le jabelčne so ozelenéle. Tudi drevesca, ki nam jih je dal gori pohvaljeni sadjerejec, le žalostno hirajo.

Učitelj. Jabelčna drevesa, in po takem tudi peške, raje od družih rastejo. Hruševe in kutne peške pa je treba, predno se potaknejo, nekaj časa namakati, in najboljše je, po rešetju jih dobro drgniti, da se lož zgubi, ki se vnanje lupine kakor lim drži; potem se peške v zemlji lože razmočijo. Kar se pa drevesec tiče, o katerih si rekel, da slabo rastejo, so ali v prepusto